

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Közsegek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetésmények s előfizetési pénzek küldendők.

A negyedik ülészak.

Budapest, 1900. ápr. 28.

Az országgyűlés harmadik ülészakát csütörtökön berekesztették és hétfőn megnyitják a negyedik. Ez az utóbbi időszak 1899. évi május 17-től 1900. évi április 25-ig tartott. Azt nem lehet állítani, hogy valami nagyon eredményes munkát végeztek volna ezen időszak alatt. De nem is lehetett. Mert ezen berekesztett országgyűlési ülészakának az volt a feladata, hogy az obstrukció által teremtett helyzetből kibontakoztassuk közállapotainkat. A kiegyezési provizórium helyett kiegyezési törvényt kellett alkotnunk. A kvótakérdés is igen soká foglalkoztatta az országgyűlést, bár kvóta-törvényt mindezt ideig nem sikerült létrehozni. Királyi döntés alapján fizetjük a kvótát. Ugyanesek Horvátországgal sem lehetett végleges kiegyezést csinálni. Provizórium van a horvátokkal, provizórium utján tartottuk fenn a védkötelezettséget is, miután végleges törvényt nem tudtunk csinálni az eddigi véderő törvény helyébe, mely tavaly megszűnt.

A sok provizóriumnak azonban nem mi vagyunk az okai. Ennek oka az osztrák helyzetben keresendő, ahol az azonos törvényeket az országgyűlés nem volt képes létrehozni. Mivel pedig a kiegyezési alaptörvény szerint a közös ügyeket azonos törvény által kell szabályozni, ennél fogva egyoldalulag legfeljebb csak provizóriumot voltunk képesek teremteni. Erről az ülészakáról előkészítve maradt néhány fontosabb törvényjavaslat. Ilyen a naptár- és hirlaphirdetési bélyeg eltörlése, a tözsdeadó-javaslat stb. A negyedik ülészaknak mindjárt lesz munkája. De sokan nagyobb feladatokat szánnak ennek a negyedik ülészakának. Azt mondják, hogy a korszakalkotó nagy munkák csak ezután következnek.

Következnének — mondják mások — mert ennek az ülészakának rövidesen vége lesz. Az országgyűlést még az idén feloszlatják. Ebben az ülészakban csak a delegáció fogja lemorzsolni munkáját. A delegáció már májusban összehívatik Budapestre. Legfeljebb, ha az osztrák viszonyok megengedik, a kvótát lehet végleg rendezni ez ülészakban. Ha pedig nem lehetséges törvényt hozni a kvóta felől, úgy királyi döntéssel fogjuk ismét megcsinálni a kvóta-provizóriumot, mely ez évi június végén lejár. A delegáció üléseinek befejezése után feloszlathatják az országgyűlést és körülbelül augusztus hónapban kiírják az új választásokat. Az új országgyűlés pedig szeptember végén jönne

össze. Ezek a profecziák vajjon befognak-e következni, a közeljövő fogja megmutatni.

De már az eddigi politikai fejlődés alapján is lehetnek némi sejtelmek a jövőre nézve. Az országgyűlés idő előtti berekesztésének egyetlen indító oka lehet. Ez semmi egyéb, mint hogyha a mostani országgyűlés a pártpolitikai viszonyok miatt munkaképtelennek bizonyulna. Ez elsősorban az országgyűlési szabadelvűpárttól függ, mert az ellenzéki obstrukciótól többé nem kell tartani.

A szabadelvűpárti állapotokról különféle híresztelések kerültek forgalomba. Nevezetesen, hogy az frakciókra szakadoznék és a régi elemek sehogy sem tudnak megférni az új elemekkel; hatalmi versengések észlelhetők közöttük, valamint, hogy az eddigi szabadelvű regimétől eltérés van a szabadelvűség rovására. Különösen Széll Kálmánt vádolták némely oldalról azzal, hogy gyanús barátkozik a klerikálisokkal és ezekhez közel álló politikusokkal. Sőt a „semper aliquid haeret” szerint már akadtak, akik hitelt kezdtek adni ezeknek a reakcióval való gyanúsításoknak; hitelt kezdtek adni az állítólagos protestáns-sérelmeknek; csak éppen, hogy zsidóüldözésről nem beszéltek. Ama bizonyos ludak mindezek miatt csakugyan erősen gágogtak, hogy hátrveszélyben van a liberalizmus kapitoluma, Széll Kálmán árulása folytán idegenek törtek a szent hajlékba, hogy azt beszennyezzék, megfertőztessék. De a ludaknak többé nincs világtörténelmi hivatásuk. A legzajosabb gágogásnak sem tulajdonítjuk többé azt, hogy az okvetetlenül veszedelmet, árulást jelent és hogy a volskok táborá közeledik. A kacsák pedig pláne kompromitálva vannak a hirlapírásmezején.

Amde Széll Kálmánnak az országgyűlési szabadelvű pártban a kormányprogrammal sikerült maga mellé terelni azokat a párttagokat is, akik eddig sehogy sem tudtak Bánffy Dezső báró miniszterelnökségének és pártvezérségének emlékeiből kibontakozni és ezzel a reminiscenciával szakítani.

Most már alig vannak nyílt Bánffyták a szabadelvű pártkörben. A szabadelvű párt határozottan állást foglalt minden szélső törekvés ellen, mert az átkos felekezeti ségbe kergetné az országot. A kormány kosarat küldött Molnár Jánosnak, ki esztergomi kanonokságra pályázott.

A reformátusok egyetemes konventje pedig majdnem ezzel a ténnyel egyidejűleg békésen napirendre tért az ugynevezett protestáns sérelmek felett, ami nincsen. A kulturharez elmaradt. Nincs hozzá elég puskapor. Sőt a református konvent egy

határozatában a legnagyobb elismeréssel szólott a mostani kormányról, mint amely az állami segélyezést az 1848. évi XX. t.-cz. szellemében teljesíti, sőt előzékenységgel többet tesz, mint amennyit vártak tőle. Hát hol itt a protestáns sérelem? Hol van megsértve a vallásegyenjogúság, mikor a konvent elismeri, hogy a kormány a vallásegyenlőség szent evangéliumának, az 1848. évi XX. t.-cziknek szellemében jár el. Amíg ezek a konventen történnek, Széll Kálmán egy temesvári tisztelgő küldöttség előtt mondott beszédében ismét fényes biznyságot, ismét hitvallást tesz liberálizmusa felől. Sőt kijelenti, hogy ő nem is tud más lenni, mint liberális.

Ezen eseményeknek és kijelentéseknek kétségkívül nagy hatásuk lesz a liberális párt konszolidációjára. A párt zöme tömörülni fog. A liberális elem a tulnyomó többség ebben a pártban. A kevésbé liberális frakciók pedig vagy békességben meghúzzák magukat valamelyik szögletben, vagy kimennek a pártból. Már most minden attól függ, hogy ezzel a párttal keresztülvihetők-e a kormány szándékai. Ha igen, úgy nincsen ok az országgyűlés feloszlására. Ellenkező esetben ehhez az „ultima rációhoz” kell folyamodni.

A gazdasági munkások biztosítása.

— Enquête a földmívelésügyi miniszteriumban. —

Ami tíz év óta meg-megújuló óhajlás, elfojthatatlan vágy, hogy munkaképtelenségük esetére biztosítva legyen a munkások sorsa: a kis existenciák jóvoltáért fáradó földmívelésügyi miniszterünk valóra váltja. Május negyedikére enquetét hívott egybe, mely elő a megvitatás érdekében az intézmény előadói tervezetét bemutatja. Milliók szívét hozza hullámszamba a hír, mert milliók sorsát fordíthatja meg az intézmény, melyet terveznek. Nem lemasolt, külföldön is döcögő intézményt tervez a miniszter, hanem viszonyainkból fejlődő dolgot. Jóformán azt csinálja meg a tervezet, a minek mintáját itthon találta meg a falusi munkások egyleteiben. A tervezet azt csinálja meg, amit a maguk sorsa miatt aggódó munkások maguk is próbálgattak községenként megcsinálni. hol temetkezési egylet formájában, hol más keretben, de amit eddig sehol sem lehetett jól megcsinálni, mert egy-egy községbeliek között nem oszlik meg arányosan a biztosítással járó kockázat terhe. Sokszor idézték már a mondást, hogy minden intézmény megalkotásánál arra kell gondolni: mit szól ehhez a czeplédi vagy a szegedi parasztember? Nos erről a tervezetről a czeplédi vagy szegedi parasztember is csak jót fog mondani, mert megérti.

A tervezet szerint lesz egy „országos gazdasági és munkás-cseléd segélypénztár. A segélyintézménybe minden gazdasági munkás és gazdasági cseléd beléphet. A belépés nem kötelező, a kötelező biztosítást a magyar földműves ma még nem veszi be, ha kötelező volna a belépés, az intézményt nincsen az a hatalom, mely életre tudná kelteni. Így

menni fog szépen, annyival is inkább, mert a beépítés s a tagdíjbefizetés nincs semmi bürokratikus eljáráshoz kötve.

Minden olvasó hallotta hírét a „heti hatosoknak”. Azoknak a tíz krajezároknak, amit sok-sok magyar munkás fízetgetett be a különböző szociálista kasszába, de amel’ heti hatosokért soha se kapott senki semmit. A tervezet erre a heti hatosokra építi fel a munkások önszegélyző társulatát s így a munkások félrevezetőit a maguk által kiesztelt fegyverrel verik le, mert nyilvánvaló, hogy a munkás inkább oda fizeti be a heti 20 fillért, ahonnan bizonyosan kap valamit, mint oda, ahonnan szomorú tapasztalásai szerint semmit se kap.

A heti 20 fillérért ugyanis az új intézmény a következőket adja: 1. ha munkást baleset éri, fizeti az orvost, a gyógyszereket, kótszereket, s munkaképtelenség esetében ad 2 hónapig 120 fillér segélyt; 2. ha a munkaképtelenség 2 hónapnál tovább tart, — s ha esetleg a munkás munkaképtelen lesz, fizet havonként az intézmény legalább is 10 korona segélyt, mely azonban fölemelhető az igazgatóság által; 3. ha a munkás a baleset miatt meghal, családja kap 400 koronát; 4. ha a munkás 10 évi tagság után munkaképtelen lesz bármilyen okból, kap havonként, élete fogytáig 10 koronát, ez szintén fölemelhető 20 koronára; 5. a tag 65 éves korában, minden egyéb igényének épségben tartásával kap 100 koronát; 6. ha a tag meghal 5 évi tagság után 200, 10 évi tagság után 250, 15 évi tagság után 270, korona segélyt kap a családja.

Nem részesítik segélyben azt, aki munkaképtelenségét szándékosan maga idézte elő, vagy akit baleset részegség közben ért, vagy aki a pénzbeli segélyt az igazgatóság tudta nélkül másnak átengedi. (Ezzel gyökeresen elvágják az alföldi temetkezési egyletekben elharapódzott azon visszaélések útját, hogy egyik-másiknak 30—40 „embere” is van kiket bebiztosít.) Az özvogy segélypénze, a gyermekek neveltetési járuléka a közigazgatási végrehajtás elől kivonattott. A gazdasági eselődnek gazdájukhoz való hűségét azzal honorálja a tervezet, hogy az intézet életbelépésekor a gazdasági eselődöknek egyazon szolgálatban eltöltött ideje beszámíttatik a tagsági időbe, ha ez évekre a tagdíjat kamat nélkül befizetik. Van arról is rendelkezés, hogy az olyan eselőd és munkás, aki még a heti 20 fillér tagsági díj fizetést sem bírja el, mégis részesülni akar az intézményből, évenként 50 fillér befizetés mellett baleset bekövetkeztekor ingyen gyógykezeltetik és az orvosszereket is a pénztár fizeti. Ezenkívül segélyt is kap betegsége tartamára, halála esetére pedig családjának 200 korona temetési segély utalványoztatik.

Az alföldi temetkezési egyletek ismert panamai ellen tételes rendelkezések történtek, így a tagsági könyvecskét zálogba adni-venni nem lehet — tudvalevően az összevásárolt könyvecskével élők vissza az élettel spekulálók és a halálra lesők némely egyesületben. Ezt a spekulációt eleve kizárják az előadói tervezet intézkedései. A pénztár bevételeit ugyanis nemcsak a heti 20 fillér képezi, amelyeket a belépő tagok fizetnek, hanem a községek, illetőleg a földbirtokosok és az állam is hozzájáruláshoz vannak kötelezve. Ugyanis a községek a földadó $\frac{1}{4}$ %-ának megfelelő összegét a törzsvagyon jövedelméből kötelesek a pénztárnak befizetni, ha ezt az összeget a törzsvagyon jövedelme nem fedezi, a község kivetheti a földbirtokra. Nem adóztathatók meg ezen célra azok, akik 30 koronánál kisebb földadót fizetnek. A tervezet szerint legalább egyszázezer korona évi állami segély biztosítatnék a pénztárnak mindaddig, míg a tagok száma az egy milliót meg nem haladja.

Még csak azt említjük meg, hogy jóllehet az aránylag csekély évi tagsági díjért messzesemenő kedvezményt nyújt a pénztár és a rokkantság, keresetképtelenség gyöttrő gondjától is felszabadít, — az intézmény a szakértő matematikusok jelentése szerint a számítás biztos bázisán alapszik és épen ezen biztonsága fogja a mezei munkásosztályt az intézményben konszolidálni, ezt a produktív népréteget, mely a föld áldásairért, az ország boldogulásáért veritékes dologban görnyed.

Amíg annyi embernek élete alkonyát a kegyelemkenyértől, tán a nyomortól menti meg a tervezet, melynek humánus alapja elvitathatlan, másrészt módjaiban és mértékével oly szerencsés, hogy on-

nek az életbe való átlépése, parlamenti tárgyalása minden nagyobb nehézségek nélkül várható. Korszakos jelentőségű a Széll-kabinetnek kezdeményezése. Kötelességet teljesít Darányi és hervadhatlan érdemet szerez, midőn javaslatával előáll. A többi faktorokra, kik a gyakorlati koncepcziót illetőleg hivatottak, viszont az a kötelesség hárul, hogy milliók aggodalmát, sorsát figyelembe véve, szeretettel munkáljanak a társadalmi békén, mely a szeretetnek ehhez hasonló tényei és alkotásain épül.

Legsürgősebb teendőink a Székelyföldön. *)

Sokat beszéltek, tanácskoztak és irtak már arról, hogy mi módon lehetne a székelységet a hanyatlás útján föltartóztatni s miképp lehetne ezt az életrevaló, legtözszyökelesebb magyar fajt megerősíteni, hogy lehessen az továbbra is, mint volt századokon keresztül, a magyar államnak egyik legerősebb védőbástyája.

A sok tervezgetésnek azonban semmi eredménye.

Az idő halad, évek mulnak s mulik a székelység vagyona és erkölse is, de azért érettük nem történik semmi. Pedig nincs mit késleltetni, mert a kinek alkalma van közelebből megfigyelni a állapotokat, az láthatja, hogy az a folyamat, mely megindult, a székely nép pusztulásához vezet, ez a pusztulás pedig azt jelenti, hogy a magyar állam épületének egyik legszebb oszlopa inog.

És vajjon micsoda okokra vezethető vissza a székely nép anyagi és erkölcsi hanyatlása?

Nézetem szerint ennek a szomorú állapotnak főokát az eddig követett gazdasági politikában kell keresnünk, abban a politikában, mely inkább kedvezett a mozgó-, mint a kötött tőkének s melynek jelszava volt, hogy mindenki ura sorsának s kiki boldoguljon, a hogy tud s mely politika tagadja, hogy az államnak kötelessége lenne egyeseknek, vagy egész társadalmi osztályoknak gazdasági ügyeibe beleavatkozni.

Az eddig követett politika természetesen az élelmeseeknek, a ravaszoknak, a tág lelkiismerettel bíróknak malamár hajtotta a vizet s odavezetett, hogy az erősek még erősebbek, az amugy is gyöngék pedig még gyöngébbek lettek.

Ennek az áldatlan politikának káros következményeit érzi az egész magyar földművesosztály és különösen érzik a kisgazdák, ez alatt szenved a székelység is, melynek tulnyomó része kisgazdákból áll.

Egy másik oka a székelység elszegényedésének magukban a székelyekben keresendő, t. i. abban a fölfogásban, mely mindent felülről az államtól vár.

Ezt a végtelen fölfogást ki kell irtani, mert ez kiöli az emberekből a gondolkozást, energiát és önértetet. Ennek a fölfogásnak előbb-utóbb nem lehet más a következménye, mint a restség, élehetlenség, szolgaság és a teljes elszegényedés.

A székelyeknek is föl kell ismerni azt az igazságot, hogy az állam minden hatalma mellett gazdasági és társadalmi dolgokban a társadalom közreműködése nélkül tehetetlen. Belátta ezt még az Orosz birodalom kormánya is, melynek kezében korlátlan hatalom van s ennek dacára az utóbbi időben mindent elkövet, hogy a társadalmat öntevékenységre buzdítsa.

„Segíts magadon és az Isten is megsegít,” ezt a jelszót kell követni a székelyeknek is, a mint követik azt s pedig látható eredménnyel, a székelyeknek közvetlen szomszédjaik, a szászok és a románok.

A székelyföldi állapotoknak egyik oka az is, hogy általánosan el van terjedve az a nézet, hogy a székely nép vagyonosodásának, boldogulásának egyedüli eszközei a gyárak és a vasutak. Ennek a fölfogásnak természetesen az a következménye, hogy a székelység vezetőinek figyelme a gyárak és vasutak felé fordul s elterelődik a közvélemény tekintete a székelység legfontosabb keresetforrásától, a

*) A „Magyar Gazdák Szemlé”-je című folyóirathoz vesszük át ezen érdekes közleményt, melynek írója Páris Frigyes ur, a csikszeredai kir. törvényszék nagytudománya ügyésze. Szerk.

földműveléstől, a nép javát szolgáló, mélyebbre ható tényezőket pedig észre sem veszi a közvélemény. — Nevetséges volna a gyárak és vasutak közgazdasági jelentőségét kicsinyelni, de nem is szabad azoknak oly jelentőséget tulajdonítani, melylyel nem bírnak. nem szabad egyoldalú fölfogásba beleélni magunkat. Tisztába kell jönni azzal, hogy gyárak és vasutak mugukban véve nem elegendők a nép általános vagyonosodásának előmozdításához. Hiszen a lefolyt 30 évben a gyáripár hazánkban aránylag óriás lendületet vett, vasutakra pedig sok száz millió forintot költöttünk el és vajjon mondhatja-e alaki, hogy a nép gazdagabb lett? Nem-e úgy áll a dolog, hogy a gyárak és vasutak ezeket tettek ugyan gazdaggá, de a nép milliói közt, különösen a földművesek és kisiparosok közt terjed a szegénység.

És a Székelyföldön is létesülhet akár mennyi gyár, épülhet bármennyi vasut, ezek magukban véve nem adják meg a szélesség százazei boldogulásának alapját.

Bármennyire kívánatos is tehát, hogy gyárak létesüljenek és vasutak épüljenek a Székelyföldön, mégis legfőbb erőket azoknak a módzatoknak és eszközöknek keresésére és kiválasztására kell fordítanunk melyek földművesek, mint a székely nemzet fájának gyökerei számára hozhatnak közvetlenül éltető nedveket.

A földművelés képezi a Székelyföld gazdasági életének alapját, ez képezi minden más kereseti ágának legfőbb, majdnem egyedüli forrását. És a ki igazán nagyot és maradandót akar a Székelyföldön alkotni, a ki valóban a székelység megerősítését kívánja, az nem kezdheti meg másutt a munkát mint a földművesek sorsának javításán. — Ezzel első sorban és közvetlenül a székely kisgazdákhoz használunk, de közvetve használunk a mezei munkásoknak és kisiparosoknak is mert ha a kisgazdának van pénze, abból jut a mezei munkásnak és a kisiparosnak is.

A székely nép sorsán tűnődve, magam előtt látom sívár közéletünket, mert bizony a kiből csak egy szemernyi érzék van a közjó, a népérdekei iránt, az kénytelen bevallani, hogy olyan a mi közéletünk, mint a kietlen sivatag, hol a vándor csak itt-ott talál oázist hol fáradt teste és csüggedt lelke megpihenhet.

És közéletünk pusztaságán is vannak oázisok s a szeretet által létrehozott ezen állomásokra irányítva tekintetünket, csüggedő lelkünk fölfrissül s egy szebb jövőben bízva, szívesen küzdünk.

(Folyt. köv.)

Az E. M. K. E.-ről.

— Az igazgató választmány ülése. —

Jelen voltak: Béli Ákos gróf elnök, Sándor József t. alelnök-főtítká, Merza Lajos kir. tan., főpénztáros, Fekete Nagy Béla és Eöry Ernő jegyzők, Székula Ákos ellenőr. Gyárfás Benedek számvizsgáló, Deák Albert dr., Dobál Antal, Feilitzsch Arthur báró, Hóry Béla, Lázár Jenő, Lendvay Emil János, Melitskó Frigyes, Pál István, Polcz Rezső, Szabó Sámuel, Török István, Vuchetich Sándor választmányi tagok

Elnökölt: Béli Ákos gróf.

Előadott: Sándor József.

Jegyzett: Eöry Ernő.

Elnök az ülést megnyitván, bejelenti, hogy Kornis Viktor gróf alelnök kimentette elmaradását. Szolgálat tudásul.

Olvastatik a múlt ülés jegyzőkönyve. Megjegyzés nélkül hitelesítettik.

T. alelnök-főtítká megteszi a havi jelentését. Jóváhagyó tudomásul vétetik és az abban foglalt előterjesztések elfogadtatnak. Különösen öröndetes tudomásul szolgál az E. M. K. E. alakította Erdélyi iparpártoló szövetség munkálkodásáról szóló jelentés, valamint az, hogy a temesvári első gyűjtőgyártól az E. M. K. E. gyűjtők után március hó-ról 520 korona 90 fillér jött az egyesület javára. A „Flora”-gyárral az E. M. K. E.-gyertyák és szappanra nézve a szerződés megkötöttet. A hagyatékok közül a Nagy Ádám-féle 400 koronás hagyatéokra nézve Weisz József dr., décsi ügyvéd, az egyesület jogi képviselője, köszönet szavazásával fölkértek az összeg felvételére és beküldésére.

Merza Lajos főpénztáros jelentése szerint múlt havi forgalom 41,304 korona 94 fillér, ebből készpénz

bevétel 4437 korona 42 fillér. összes vagyon márcz. 31-én 2.558.233 korona 47 fillér. Egyben bejelenti főpénztáros, hogy az igazgató-választmány mult havi ülésének felhatalmazásával 97.750 korona áru Pesti kereskedelmi bank 4 $\frac{1}{2}$ %-os községi kötvényt vásárolt.

Uj tagok jelentetnek be. Ezek szerint az uj alapítók száma 27 és a rendes tagoké 937. Egyhangulag felvételnek.

Tekintettel, hogy a folyó évi közgyűlés az igazgató-választmány korábbi határozatával a Mátyás király szobor leleplezési ünnepélyével egyidejűleg Kolozsvárt megtartandónak határozatott, t. alelnök főtitkár jelenti, hogy a szoborleleplezés szeptember hóban meg fog történni. Igazgató-választmány megbizsa az elnökséget, hogy a városi hatósággal érintkezésbe lépve, a közgyűlés megtartására az ünnepségek programja keretében egy alkalmas időpontot állapítsanak meg.

Erdélyi ev. ref. egyházkerületi igazgató-tanácsa elszámol a mult 1899. évi segélyekről. Az elszámolás rendben van, ennek következtében a folyó évre 700 korona személyi, 430 korona dologi, összesen 1180 korona járandóság kiutaltatik.

Csernátóni Gyula dr. kir. tanfelügyelő, a beszerzei iparos- és kereskedő-tanoneziskola részére a magyar nyelv elsajátításában szorgalmasan tanulók jutalmazására 100 korona segélyt ké. Egyszersmindkorra 100 korona megszavaztatik.

Olvastatik az algyógyi székely földmives-iskola felügyelő bizottságának jelentése, mely szerint az algyógyi E. M. K. E.-segélyezte kisdédóvó vezetésében változás állott be. Az elnökség megfelelő intézkedésre hivatik föl.

Bejelentetik, hogy Janesó Benedek dr. „A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota” című munkája III-ik kötetének megírása és kiadása is lehetővé vált. Szolgált örvendetes tudásul.

Gáspár József algyógyi székely földmives iskola igazgatója javasolja az iskola 5 zselel telkeinek eladását. Tekintettel, hogy a jelenlegi rendszerrel a zsellér-telkekből az iskolának csak kára van, az eladás kimondatik.

A gácsi posztógyár ajánlatot tesz E. M. K. E.-posztó szállítására. Az ajánlat elvben elfogadtatik s a tárgyalások folytatására az elnökség megbizatik.

Halász Ferenc és Pál ajánlatot tesznek E. M. K. E.-szivarka-hüvely forgalomba hozatalára. Mutasanak be mintás igazolják, hogy gyártmányuk hazai ipar; kedvező esetben az elnökség felhatalmaztatik a szokásos szerződési megállapodásra.

T. alelnök-főtitkár jelenti, hogy az igazgató-választmány mult havi 44. jegyzkönyvi számú határozata értelmében az iroda szervezését illetőleg az intézkedések megtörténtek s az iroda melletti lakrész évi 450 frttal a Máv. kolozsvári üzletvezetőségétől arra az időre, míg az üzletvezetőségnek, mint főbérletnek jelenlegi ciklusa lejár, bérbe vétetett. Előterjeszti a direktórium javaslatát az iroda átalakítására és berendezésére nézve. A direktórium a jelentést jóváhagyó tudomásul veszi. Az iroda átalakítását és berendezését illetőleg a direktórium által előterjesztett tervezet fogadja el. Ebben felhatalmazást ad az épületben is netán szükséges javítások, ablakfestések stb. házilag leendő eszközöltetésére is. Ezek keresztülvitelére Merza Lajos kir. tanácsos, főpénztáros kéri fel.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

Irodalom.

— **Erős szüzek.** Frida. Irta Marcel Prévost. Fordította Gábor Ignác. Marcel Prévost, a francziának e dédelgetett és gyorsan világhírűvé vált írója, meggyőző tanubizonyságát adta ez uj, nagyszabásu regényével, hogy kedveltségét nemcsak témái szenzációs voltának köszönheti, hanem igazi, nagy írói kvalitásoknak. A század vége egyik legfontosabb mozgalmának, a feministikus törekvések problémáját tárgyalja benne, tárgyalja az igazi regényíró módjára, ki ügyel arra, hogy alakjai ne váljanak absztrakt eszméknek testetlen hordozóivá. A magában is érdekfeszítő fő cselekményt érdekesebbnél érdekesebb epizódok tarkítják, melyek világot vetnek London életére, az angol novelési mozgalmakra is

a mellett olyan tiszta, világos képét nyújtják az egész feminista mozgalom keletkezésének, mai állásának, elterjedtségének és pszichológiájának, mint a milyent semminemű tudományos könyv. Ha még megemlítjük, hogy Prévost brillians stílusának szépségeit Gábor Ignác nagy bravurral tükrözteti vissza, és hogy a képes boríték 3 kötetes regény árát mindössze 3 koronára szabta meg az Athenaeum, meg vagyunk győződve, hogy a magyar közönség és első sorban a magyar hölgyszökönség épenugy megfogja szerezei ezt a könyvet, mint a szerző honfitársai, a francziák.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk** rendkívül változékony, majd kánikulai hőség, majd meg hideg szelek váltják fel egymást. Ha az ember szót néz a háromszéki hegyeken, az ormokon bővön lát még havat, de azért a sikon megtörténik, hogy reggel 8 órakor árnyékban 21 C. fok meleget mutat a hőmérő, mely azonban a következő éjszakán erősen megközelíti a fagy-pontot. E nagy hőmérsékletbeli különbségek daczára is a vegetáció rohamosan halad előre, a fák elkezdettek virágozni s az egész természet tavaszi szint öltött magára. A hegyeken lévő sok hó miatt a gazdaközönség félve tekint a közelgő fagyos szentek felé melyek már a jövő hét végén bekövetkeznek.

— **Országos vásár.** A kézdívásárhelyi tavaszi országos vásár jövő hétfőn lesz. A sürgős mezei munkaidő és a rossz közgazdasági viszonyok miatt nem sok jót várunk ezen vásártól, mely más években sem sokkal nagyobb szokott lenni, mint egy jó őszi hetivásár.

— **A háromszékvármegyei országgyűlési képviselők a bizottságokban.** A képviselőház május 1-én tartott ülésében választotta meg a két alelnököt, nyolcz jegyzőjét és sorsolta a képviselőket a szabályszerű kilencz osztályba. Alelnökök lettek Tallián Béla és Dániel Gábor. Képviselőinket beválasztották a következő bizottságokba: Beksics Guztávot, Sepsi-Szent-György város képviselőjét és Neumann Ármint, Bereczk képviselőjét az igazságügyi; Bóldi Lászlót, a kézdi kerület képviselőjét a kérvényi; Weisz Bertholdot, a nagyajtai kerület képviselőjét a közlekedésügyi; Sándor Józsefet, a kovásznai kerület képviselőjét a közoktatásügyi; Benke Gyulát, Kézdi-Vásárhely város képviselőjét és dr. Székely Györgyöt, az illyefalvi választókerület képviselőjét a zárszámadást vizsgáló bizottságba.

— **Jubileum.** A brassói ügyvédi kamara 25 éves fennállását megünnepli f. évi május 12-én, d. u. 5 órakor diszközgyűlést tart Brassó sz. kir. város régi tanáesházának nagytermében a következő napirenddel: 1. Elnök megnyitó-beszéde. 2. A kamara 25 éves történetének ismertetése a titkár által. Ugyanaznap este 8 órakor a „Vigadó” kéktérképében diszlokoma lesz.

— **Apagyilkos fiu.** Gyakran összezőrdült a feleségével Gál Antal csikszentgyörgyi földmives s a nem éppen kedves családi jelenetben 17 éves fia, Lajos is jelen volt, nagyobb épületesség okából. A napokban Gál és felesége vasárnap mentek Csik-Szent-Mártonba, honnan haza felé tartva, a legtöbb családi zavar okozója, pénz került szóba, a mi felett azután alapsin összezőrdtek. Haza érve folytatták az eszmecserét és hogy Gál Antal nyomósabb érvekkel is bizonyíthasson, botot ragadott. Ezt látva a fia, védelmére kelt az édes anyjának s a botot kiesavarta apja kezéből, azután pedig az asztalon heverő konyhakéssel szíven szúrta az apját. A szerencsétlen ember azonnal szörnyet halt. Az apagyilkos fiu pedig tudtára ébredvén szörnyű tettének, elmenekült a közeli erdőbe, honnan lelkiismerete hazakergette és önként jelentkezett a csikszentmártoni kir. járásbírósnál, hol töredelmes vallomása után letartóztatták.

— **Lopás.** Az erdélyi faipar-részevnytársaságnak Kovásznán lévő telepén egy idő óta nagy mennyiségű beraktározott deszka, csodálatos módon eltűnt s habár a négy éjjeli ór szokatlan buzgóságot fejtett ki, hogy a tettes kilétét felderítse, de a tettes az ismeretlenség sűrű fátyolát terítve magára — még egy ideig inkognitóban maradt. Mult hó 24-én megint százötven drb deszkát loptak el a te-

lepről, miről a csendőrség értesülve, azonnal a vizsgálatához fogott, a mi sikerrel is járt, a mennyiben Kopacz József tamásfalvi lakos udvarán a gyár tulajdonát képező deszkákból hetven darab deszkát meg is találtak. A vállalkozó szellemű góbé ily módon akart olcsó faanyaghoz jutni s hogy terve csak részben sikerült, nem egészen az ő hibája. Most pedig ül és gondolkodik egyéb foglalatosság hiányában.

— **A kit a golyó nem fog.** Ráduly Domokos kovásznai lakos szerencsétlen üzleti spekulációk révén elvesztette összes vagyonát, sőt a felesége birtokát is tetemes adóságokkal terhelte. E miatt életuntá és embergyűlölővé lett, a másképp szorgalmas és becsületes székely. Végül elkeseredésében revolvért vásárolt és egy őrizetlen állapotban szájaiba lött. A golyó a nyeldekklő izületét megrongálta ugyan, de tovább nem hatolt s az öngyilkos jelöltet erős hányási inger fogta el, minek következtében a golyó napvilágra került. Egy kis sebláza még pár napig volt, most pedig teljesen jól érzi magát. Ráduly Domokos kiállotta a halálfelelmet és többé bizonyára nem fog öngyilkossági gondolatokkal foglalkozni.

Hirdetések.

Háromszékvármegye Alispánja.

8757. szám 1900.

Pályázati hirdetés.

Háromszékvármegye törvényhatóságánál S.-Szt.-György székhelylyel rendszeresített sopsi járási főszolgabírói állás, a főszolgabírónak a mult év őszi rendes közgyűlésén vármegyei főjegyzővé történt megválasztása, továbbá a vármegye árvaszékénél az egyik ülnöki állás elhalálozás következtében megüresedvén, ezen tisztviselői állások a f. év június havában megtartandó rendes tavaszi közgyűlésen választás által lesznek betöltendők, úgy szintén az ezek betöltésével netalán megüresedendő tisztviselői állások is.

A sopsi járási főszolgabíró javadalmazása 2400 korona fizetés, 600 korona lakber, 400 korona irodai átalány és 600 korona utazási átalány.

Az árvaszéki ülnök javadalmazása: 2200 korona fizetés 500 korona lakbér.

Felhivom mindazokat, a kik az említett állások valamelyikét megnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t.-cz. 1. és 3. §§-aiban és az 1877. évi XX. t.-cz. 180. §-ában előírt minősítettséget, netalán eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt szabályszerűen bélyegzett pályázati folyamodásukat f. év június hó 10 ig bezárólag Háromszékvármegye főispánja hatálykai Potsa József es. és kir. valóságos belső titkos tanácsos és kamarás ur ő nagyméltóságához annál is inkább nyujtsák be, mivel a határidőn tul beadandó pályázatok nem fognak tekintetbe vétetni.

S.-Szt.-György, 1900. évi május 1-én.

Szentiványi Miklós,

alispán.

(52. 1—2)

Háromszékvármegye Alispánját I.

Sz. 8804—1900.

Pályázati hirdetmény.

Háromszékvármegye közönsége által a m. kir. honvéd hadapród-iskolánál létesített alapítványos helyek egyike az alapító oklevél IX. pontja szerint az 1897-ik évi XXIII törvényezikk értelmében szervezett honvéd hadapród-iskolák I. évfolyamában az 1900—1901. tanév kezdetén betöltendő lesz.

I.

Felvételi feltételek:

1. A pályázó magyar állampolgársága;

igazolandó a törvényhatóság vagy a járási tisztviselő által kiállított honossági bizonyítvánnyal, a melyben a községi illetőség is kitéendő.

2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre;

igazolandó valamely honvéd vagy közös hadseregbeli (hadi tengerészeti) tényleges állománybeli orvos által szabályszerűen kiállított orvosi véleménynyel; a beoltás pedig — a mennyiben azt az orvosi vélemény nem igazolná — külön himlőoltási bizonyítvánnyal.

3. A megkívánt előismeretek, vagyis valamely középiskola (gymnasium, reáliskola, magyarországi polgári iskola, a fumei községi polgári iskola) négy alsó osztályának legalább „elég-séges“ eredménynyel történt elvégzése;

ezen előismeretek igazolandók az elmúlt iskolai év végbizonyítványával és a folyó iskolai év I., II. tan-

időszakának iskolai értesítőjével, továbbá legalább „elég-séges“ eredménynyel letett felvételi vizsga által.

A latin vagy görög nyelvből nyert „elég-telen“ osztályzatok figyelembe nem vétének.

4. Kifogástalan erkölcsi magaviselet:

igazolandó erkölcsi bizonyítvánnyal, azonban csak akkor, ha az iskolai bizonyítványban a kifogástalan erkölcsi magaviselethez vonatkozó adat nem foglaltatik, vagy ha a belépés nem közvetlenül valamely nyilvános iskolából történne.

5. A betöltött legkisebb és a túl nem haladott legmagasabb életkor, vagyis az elért 14-ik és a túl nem haladott 16-ik életév, a mely megállapított életkor a felvételi év szeptember 1-ére vonatkozik.

Ezen életkor keresztlevelemmel vagy születési bizonyítvánnyal igazolandó.

Az alapítványos helyekre pályázott részéről ezen kívül:

6. Igazolása annak, hogy a pályázó az alapító oklevélben foglalt különös feltételeknek is megfelel.

II.

Pályázati folyamodványok a pályázók hozzátartozói (az atya, gyám, anya) által folyó évi július hó 15-ig Háromszékvármegye alispánjához nyújtandók be.

Miután azonban az említett pályázók felvétele biztos kilátásba nem helyezhető, a szülők gondoskodjanak, hogy fiaik a felvételi vizsgára be nem idéztetésük esetében a polgári tanintézetekben, tanulmányaik folytatása céljából kellő időben beiratassanak.

Tekintettel arra, hogy a honvéd hadapród-iskolákban a tanév később

kezdődik, mint a polgári középiskolákban, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur elrendelte, hogy azon tanulók, kik a honvéd hadapród-iskolákba leendő felvételért folyamodtak, felvételük eldőltségéig, vagyis szeptember 20-ig felvételi (beíratási) és tandíj fizetése nélkül látogathatják a rendelkezése és vezetése alatt álló középiskolákban, valamint az állami és községi polgári fiúiskolákban a lezárkét. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur egyuttal felszólította az egyházi főhatóságokat is, hogy ezen kedvezményt a főhatóságuk alatt álló középiskolákra szintén terjesszék ki.

Minden pályázó, közvetlenül az illető intézetbe való beérkezése után, testi alkalmassága tekintetében megvizsgáltatik.

A testileg alkalmatlanoknak talált pályázók hozzátartozóiknak azonnal visszaadtnak, a testileg alkalmasoknak minősítettek pedig felvételi vizsgát tesznek, a melynél a hozzátartozók is jelen lehetnek.

A felvételi vizsga magyar nyelven teendő le, melyet a pályázóknak oly mérvben kell tudniok, hogy az eredmény teljes oktatás lehetősége tekintetben biztosítva legyen.

S.-Szt-György, 1900. április 26-án.

Szentiványi Miklós,

alispán.

(51. 1—3.)

2/5—1900.

végh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíróóság 1900. évi 523. számú végzése következtében Deutsch Simon ügyvéd által

képviselt, Koczó Pál gyáros javára, márkosfalvi Forró Albert és Forró Imre ellen 2000 kor. s jár. erejéig 1900. január hó 29-én fogatosított biztosítási, 1899. évi július hó 12-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3600 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: Forró Albertnél 6 lőerejű mozdony, eséplő szekrénynyel, herefejtő gép, gyapjufésülő gép mángorlóval, arató, kőekötő gép, triór rosta, malaczkok, lovak, szekerek.

Forró Imrénél pej kanca, fehér borju 2 éves, fejősbival, hőt darab fél éves sertés, kilencz darab szopó malacz, egy uj széna préselő gép, 25 drb juh és szekerek nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a közdi-vásárhelyi kir. járásbíróóság 1900-ik (vi V. 523, számú végzése folytán 2000 kor. tőkekövetelés, ennek eddig megittolt kamatai és e díg összesen bíróság már megállapított költségek erejéig **Márkosfalván** a helyszínen leendő eszközölésére **1900. évi május hó 15-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdivásárhelyt, 1900. évi április hó 20-ik napján.

Kakutsi Ádám,

kir. bírósági végrehajtó.

(53. 1—1.)

THIERRY A.

mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható **zöld**, a törvény-széknél bejegyzett „apáca“-védőjeggyel van ellátva. Főtlmulhatatlan szer minden **mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. különleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.**

Egy próbaüveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse

(csodakenőcsnek nevezik)

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyítóhatású. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőcs-ssel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszut, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyítóhatású mindenféle seb gyulladásánál.

Próbálégy bérmenten 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen, ugynevezett házi kenőcsöket s más efféleket.

Cím: A. Thierry, gyógyszerész és gyár a Védőangyalhoz, Pregrada, Pragerhof felé, a Dél vasut mentén.

Prospektus ingyen és bérmenten.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény üldözi.

Isigenc, Boudogne, Kopenhága, fabrikon farma. Milánó, A. Bertoloni. Malmö, Sevrige, Apot. Lejonet. Nantes, Pharmacie C. Fredet, Nápoly. Palermo. Páris, Pharmacie française, 1 & 2, Place de la République, Pharmacie Daprey, 11, Rue des francs Bourgeois. Prága, Róma, Corso, Agenzia del Policlinico. Roubaix, Pharmacie F. Gerath. Sarajewo. Szeged. Temesvár. Trilcszt. Velence. Vienne. Zürich.

Csak ezzel a törvény-sz. bejegyzett védőjeggyel valódi.

57474

(36. 4—52.)

OKL. ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ!

Elvállal mindennemű szakmába vágó munkát, helyben és vidéken anyaggal és anyag nélkül jutányos áron; raktáramban mindennemű építési anyagok vannak készletben, pl. stuccatur nádfonal shozzávaló szeg, az alapfalakra ruganyos aszfalt lemez, mely a felső helyiségeket a nedvességtől megóvjá, tűzbiztos kátrány tetőfedő lemez, hozzá való szeggel, nedves falak szárazra való tételére elszigetelő aszfalt szilárd állapotban, kiválóan lakhelyiségek, pinczék, raktárak, stb. helyen kiválóan bizonyult folyékony elszigetelő aszfalt lakk, csakis olyan helyen használható, a mely hely a napsugarainak kivannak téve, drót kerítések, drót kapuk és ajtók csinos kivitelben s nagy választékban, gombás szobák kiirtására bizonyos és olesó szer stb., stb. munkálatokra és anyagokra a legkedvezőbb ajánlataimat fogom a nagyérdemű közönség elé ajánlani, figyelmes, pontos, csinos, jelenlegi igényeknek megfelelő kiszolgálást ígérve s szíves pártfogást kérve kiváló tisztelettel:

(54. 1—3.)

Nagymihály Sándor,
építész Kézdi-Vásárhelyt.